

Úvod do religionistiky: Náboženství jako předmět vědeckého bádání?

Milan Fujda, Ústav religionistiky, FF MU

Besnier, J.-M. *Histoire de la philosophie moderne*. Paris: Grasset, 1993.

Nový, L. Masaryk jako „filozof krize, kritiky a smyslu“. In *Václavkova Olomouc 1967*. Ostrava: Profil, 1970, s. 26–32.

Pavlincová, H. Lístek do kroniky česko-polských filozofických vztahů. *SPFFBU*, B 48, 2001, s. 135–161.

Nová, H. Elektronické informační zdroje v knihovnách České republiky. *Informace na dlani 2001* [CD-ROM]. Praha: Albertina Icome Praha, 2001 [cit. 24. října 2001].

Holzbachová, I. *Ernst Mach a vědecké poznání* [online]. 2001 [cit. 22. září 2003]. Dostupné z:
<<http://www.phil.muni.cz/fil/sbornik/2001/02holzbachova.html>>.

- **poznámkový aparát**
- **plagiátorství**
- **Termín odevzdání?**

A photograph of a Hindu deity, likely Lord Venkateswara, seated on a boat during a festival. The deity is adorned with a large garland of white and purple flowers and is placed on a yellow cloth-covered stand. The boat is surrounded by other boats on a body of water, with people visible in the background. The scene is set during sunset or sunrise, with a warm, golden light. The text is overlaid on the image in white, bold, sans-serif font.

Četba

William E. Paden, *Bádání o*

posvátnu. Náboženství ve

spektru interpretací, Brno 2002.

David Václavík, *Sociologie nových*

náboženských hnutí, Brno -

Praha 2007.

Co je náboženství?

- Má nějakou podstatu?
  - Vztah člověka k tomu, co pro něj má roli boha. (Jan Heller)
  - Sjednocený systém věr a praktik vztahujících se k posvátným věcem, tj. věcem majícím zvláštní postavení, a věcem zakázaným, přičemž tento systém věr a praktik sjednocuje ty, kteří jej dodržují, do jediného společenství. (Émil Durkheim)

Co je náboženství?

- Má nějakou jasnou funkci?
  - systém věr a praktik, pomocí nichž skupina lidí bojuje s [...] konečnými problémy lidské existence. Je výrazem jejich odmítnutí kapitulovat před smrtí, poddat se frustracím, dovolit nepřátelství rozbít jejich lidské společenství. Být religiózní, viděno z hlediska jedince, implikuje dvě věci: za prvé, víru v to, že zlo, bolest, zmatek a nespravedlnost jsou základní fakty existence; a za druhé, soubor praktik a s nimi spojených posvěcených věr, které vyjadřují přesvědčení, že člověk může být těchto skutečností navždy uchráněn. (Milton Yinger)

Co je náboženství?

- Jak utváří lidské jednání, myšlení a komunikaci?
  - 1) Systém symbolů, které 2) v lidech ustavují silné, pronikavé a dlouhotrvající nálady a motivace tím, že 3) formulují pojmy obecného řádu bytí a 4) obdařují tyto pojmy takovým nádechem skutečnosti, že 5) se tyto nálady a motivace zdají jedinečně realistické. (Clifford Geertz)

Jak poznat náboženství?

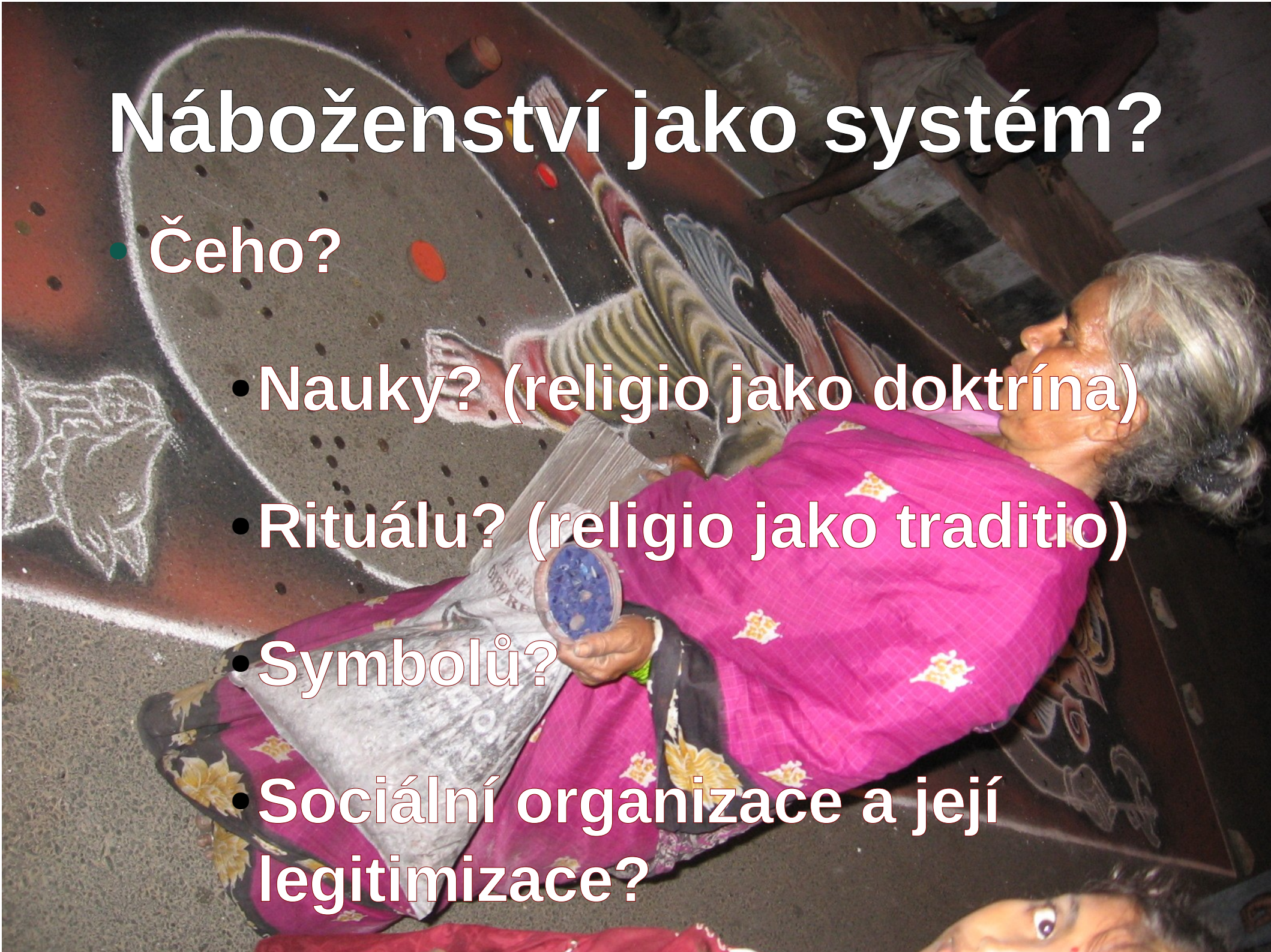
- Nábožensky vykládané skutečnosti
- Nábožensky vykládané zkušenosti
- Nábožensky vykládané normy
  - skutečnost náboženství jako základ pořádku a orientace

Náboženství jako systém?

- Čeho?
  - Nauky? (religio jako doktrína)
  - Rituálu? (religio jako traditio)
  - Symbolů?
  - Sociální organizace a její legitimizace?

Posvátné a profánní

- Mircea Eliade a radikální přelom:
  - *posvátné místo x posvátný čas*
- Émil Durkheim a zbožštění společnosti:
  - *posvátné jako zakázané*
- Posvátné a problém sociální stratifikace a legitimizace řádu – bohové jako další společenské bytosti

Náboženství a moderní společnost

- Zánik?

- Vznik?

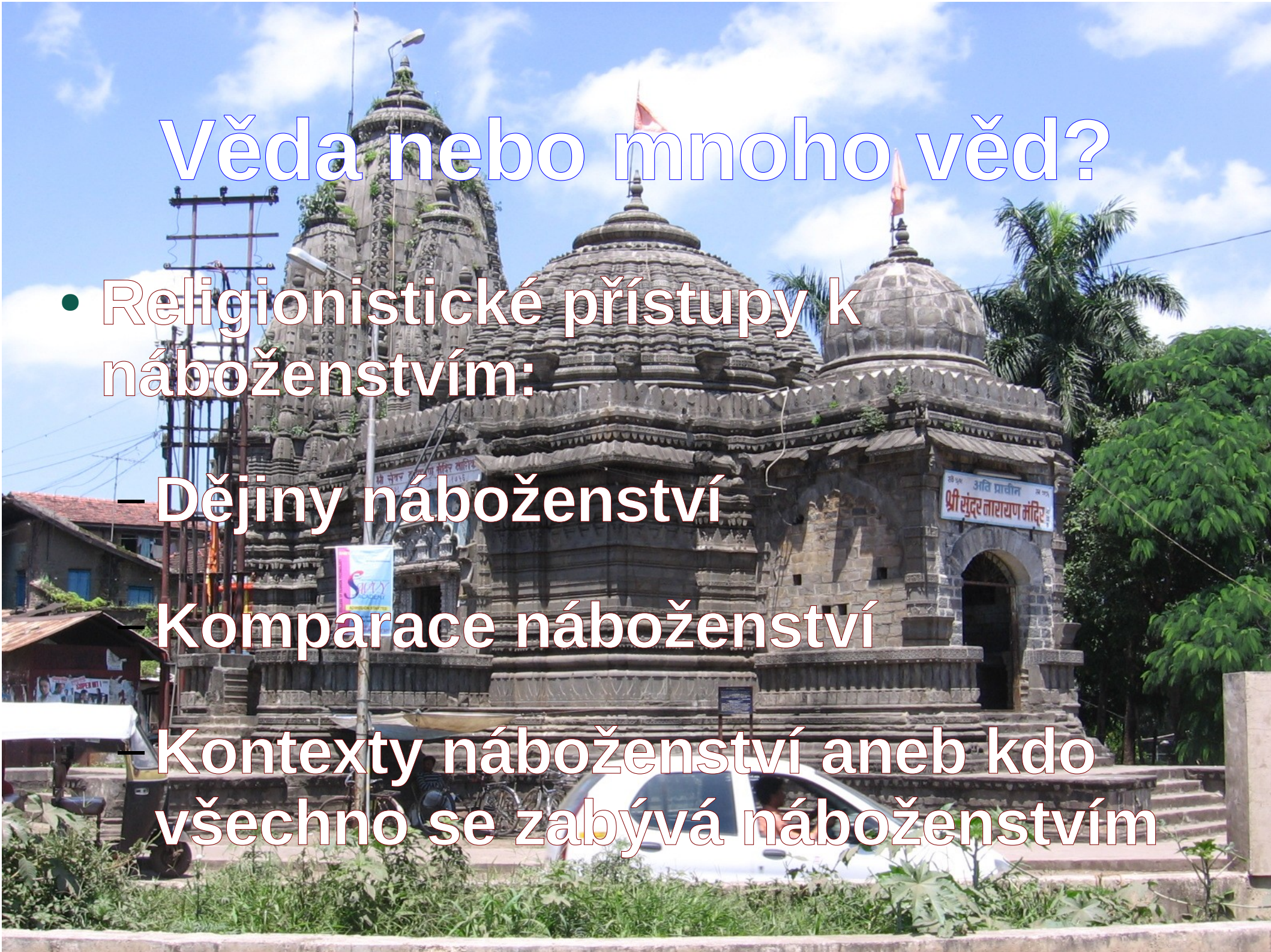
- Proměna?

Věda nebo mnoho věd?

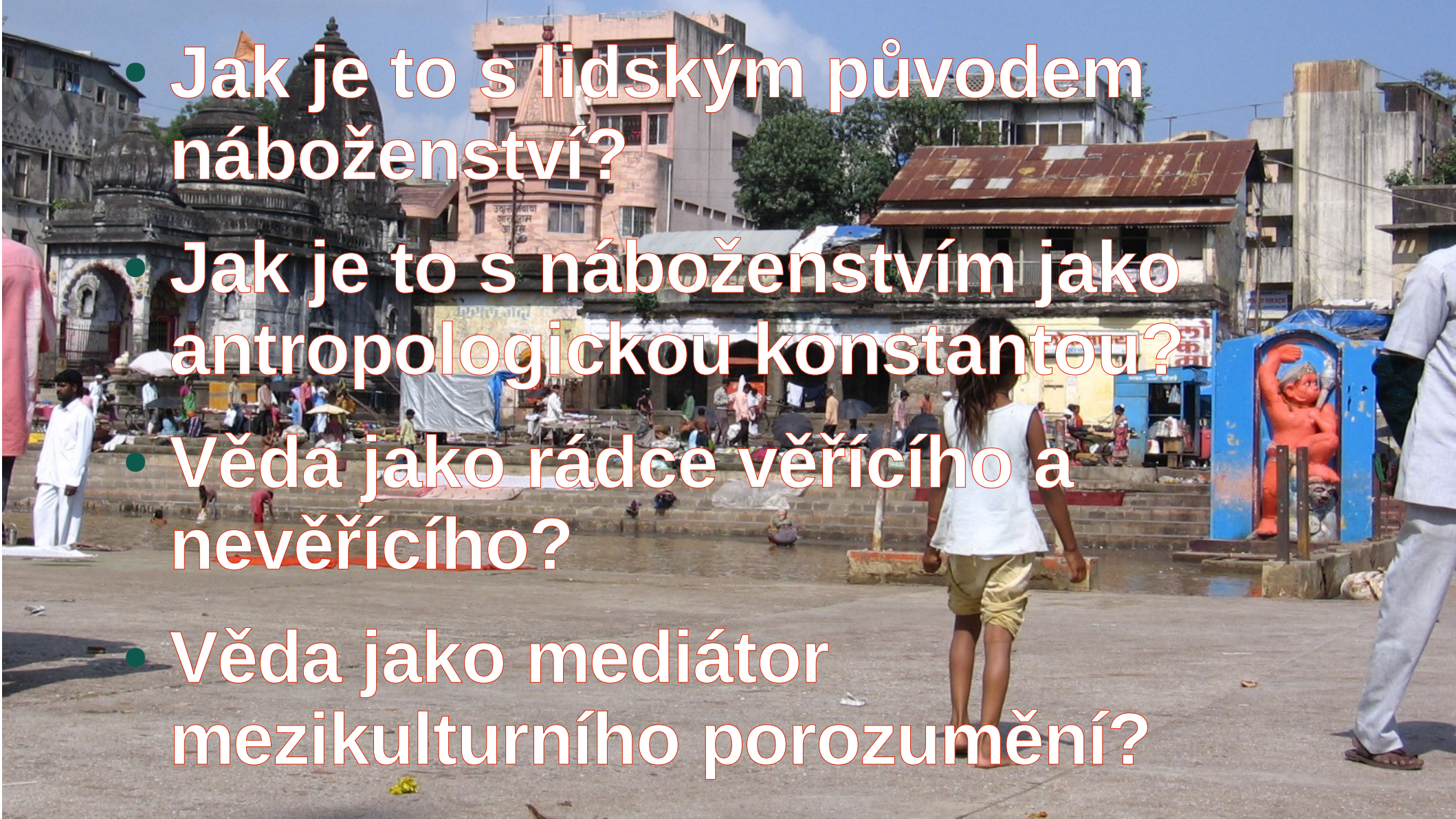
- Religionistické přístupy k náboženstvím:
  - Dějiny náboženství
  - Komparace náboženství
  - Kontexty náboženství aneb kdo všechno se zabývá náboženstvím

Religionistika – věda o náboženstvích

- Jak je to s lidským původem náboženství?
- Jak je to s náboženstvím jako antropologickou konstantou?
- Věda jako rádce věřícího a nevěřícího?
- Věda jako mediátor mezikulturního porozumění?

Religionistika jako antropologická a sociální věda

Nic víc...

....a nic méně!

